

Gründere med kall fra Gud

Er du en næringsdrivende og troende? Da kan det være en sammenheng mellom din religionsforståelse og dine økonomiske resultater. De som ser sin virksomhet som et kall fra Gud klarer seg bedre enn de som tror Herren belønner den som er sterk i troen.

AV DAG HÅKON HELLEVIK
dhh@ukeavisen.no

Det er konklusjonen til professor Magne Supphellen ved Norges Handelshøyskole. Han har gjennomført en undersøkelse om religion og forretningsdrift blant småbedriftseiere i slummen i Nairobi. Utgangspunktet for studien er arbeidet til stiftelsen Noracta, som tidligere generalsekretær Øistein Garcia de Presno i Strømmestiftelsen står bak. Noracta har satt i gang et Hans Nielsen Hauge-prosjekt i den kenyanske hovedstaden, hvor hensikten er å formidle den norske lekpredikantens forretningsmessige, religiøse og sosiale filosofi gjennom menighetene i de fattige områdene av byen.

FOTO: DAG HÅKON HELLEVIK

– Det kan være sammenheng mellom din gudstro og de resultatene du oppnår med bedriften din sier Magne Supphellen. Han ønsker å forske mer på sammenhengen mellom religion og næringsvirksomhet.

Plikt og kall

Studien viser at de som har en kalls – og pliktetisk tilnærming til sin tro klarer seg best, mens de som bekjenner seg til det vi i Norge omtaler som «herlighetsteologi» kommer markert dårligere ut, forteller Supphellen.

– «Kalls- og pliktetik» går rett inn i kjernen av det som var Hans Nielsens Huges filosofi. Tankegangen er at et talent for forretningsdrift er en gave fra Gud. Derfor er det den enkeltes plikt å jobbe hardt for å utnytte de mulighetene talentet gir, til beste for familien og samfunnet og til ære for Gud. Et slikt «kall» som filosofi er veldig lite fremme i ledelseslitteraturen, men vi ser at de som har denne tilnærmingen klarer seg klart best av de gruppene vi har undersøkt.

Utgangspunktet for å se

på de næringsdrivendes religiøse tilnærming er at religiøs tro står svært sterkt blant de fattige i Nairobi, og praktisk talt alle de 987 næringsdrivende undersøkelsen omfatter, definerer seg selv som kristne. I tillegg til «pliktorienteringen» fant Supphellen og hans medarbeidere to andre «trosretninger» i utvalget. Den ene av disse var

«De pliktorienterte har en indre motivasjon som andre mangler.»

«belønningsorienteringen», som vi i Norge gjerne assosierer med «herlighetsteologi». Her finner vi mennesker med den grunnoppfatningen at dersom du oppfører deg som en god kristen, tror sterkt nok, går i kirken ofte nok og ber inderlig nok, da vil Gud belønne deg og gi deg suksess. Den tredje gruppen representerer «skjebneorienteringen». Disse menneskene tror at deres evne til å lykkes styres av Gud uten hensyn hverken til egen tro eller egne evner.

Statistisk holdbart

Den siste gruppen var den klart minste i utvalget, mens de to første var omtrent like store. De belønningsorienterte og de skjebneorienterte klarte seg omtrent like godt – eller kanskje like dårlig, rent forretningsmessig. Det var en tendens til at de faktisk gjorde det dårligere enn snittet i hele utvalget.

– Den første gruppen, de pliktorienterte, klarte seg derimot så mye bedre at vi kan slå fast at effekten er statistisk holdbar. Da har vi tatt høyde for andre variabler, som at folk drev i ulike næringer, at bedriftene hadde ulike størrelser og at de

En kvinne arrangerer sukkerrør for salg på et marked i Kenya. 60 prosent av de mikrofinansierte småbedriftene som Magne

vi spurte hadde ulike forutsetninger med hensyn til utdannelse, erfaring og nettverk forklarer Magne Supphellen.

– Hvordan forklarer du dette?

– Både de belønningsorienterte og de skjebneorienterte har det til felles at de ikke ser på sin egen arbeidsinnsats som avgjørende. De belønningsorienterte mener at gudstroen er viktigere enn den innsatsen de legger ned i bedriften, og derfor fokuserer de på andre områder enn det forretningsmessige. De skjebneorienterte har mindre fokus på arbeidsinnsatsen fordi alt er forutbestemt. De pliktorienterte er de eneste som ser på sin egen innsats som avgjørende, og samtidig har de en tro som forteller dem at det er riktig å arbeide hardt og godt. De har en indre motivasjon i forhold til sin næringsvirksomhet som de to andre gruppene mangler. Dette gir utslag på lønnsomhet, kundeorientering og på evnen til strategisk planlegging, tre områder som vi fra andre sammenhenger vet er viktige for enhver næringsdrift.

Analfabetisme

Undersøkelsen ble gjennomført, sommeren 2008 av studenter fra universitetet i Nairobi. De har besøkt småbedriftene i slummen, stilt spørsmålene og fylt ut svarskjemaene.

En ansatt i gjennomsnitt

■ Bedriftene i Magne Supphellens undersøkelse har vært små. I gjennomsnitt har de bestått av to personer, inklusive bedriftseieren, og bare en av tyve sysselsetter mer enn fire.

■ Utvalget er gjort blant kundene til Janii Bora, en kenyansk mikrokredittbank som driver i slummen i Nairobi. 300 av de undersøkte bedriftene har hatt kontakt med Noractas Hauge-

prosjekt, de øvrige 700 er valgt tilfeldig fra Janii Boras lister.

■ Næringsvirksomheten har omfattet et bredt spekter, fra torghandlere, småbutikkere og sykkelreparatører til frisører, skreddere, kaféiere og hushjelper.

■ Seks av ti bedriftseiere var kvinner, og snittsalderen litt under 40 år. Gjennomsnittlig omsetning per bedrift har vært knappe tre tusen norske kroner i måneden.

– Undersøkelsen er gjort i en gruppe som ikke kan svare på spørsmål på et ark på egen hånd. Vi snakker om fattige mennesker, gjerne analfabeter helt uten utdanning. Mange har ikke engang noe forhold til et så grunnleggende begrep som overskudd eller profit. Våre medhjelpere har ofte måttet bistå folk med å regne ut forskjellen på det de selv betaler for en kilo bønner og hva de kan selge videre for, slik at det blir mulig å danne seg et bilde av lønnsomheten i virksomheten.

Vil forske mer

– Er dette mennesker som definerer seg som sterkt troende, eller kaller de seg kristne i motsetning til å være eksempelvis muslimer?

– Det har vi tenkt å forske videre på, og derfor er dette arbeidet fortsatt veldig spennende, sier Magne Supphellen.

– Det er gjort mye forskning på hva gudstro har å si innen psykologi, på områder som eksempelvis selvkontroll eller rusavvenning. Jeg kjenner ikke mange studier av koblingen mellom gudstro og næringsdrift. Dette er et område jeg ønsker å følge opp. Det er heller ikke gitt at dette fenomenet er knyttet til kristen tro, derfor er det nærliggende å undersøke grupper som eksempelvis bekjenner seg til islam. I tillegg vil vi starte et sammenlignbart prosjekt blant skandinaviske gründere for å se om vi finner de samme tendensene her hjemme.

Supphellen har undersøkt, drives av kvinner.

Med Hans Nielsen Hauge til Nairobi

I august 2006, etter 15 år i jobben, sluttet Øistein Garcia de Presno som generalsekretær i Strømmestiftelsen. Året etter dro han i gang stiftelsen Noracta, som skal spre Hans Nielsen Hauges filosofi blant menighetene i Nairobi.

Mye av fokuset er satt på Hauges virksomhet som entreprenør, og tanken er å hjelpe slumboere ut av fattigdom ved å gjøre dem i stand til å drive lønnsomme småbedrifter.

– Det ble Nairobi fordi jeg fikk en henvendelse fra venner der, og jeg fant fort ut at selv om jeg var ute av Strømmestiftelsen var jeg ikke mentalt ferdig med Afrika. Dette er et arbeid jeg håper å kunne drive så lenge det er liv i meg, sier 63-åringen.

Hans Nielsen Hauge representerte den plikt- og kalletikken som Magne Supphellen har funnet er så effektiv blant de mikrokredittfinansierte småbedriftene i storbyen. Ved siden av sitt virke som lekipredikant bygget Hauge bedrifter ved hjelp av

vennegrupper vi i dag ville kalle nettverk. Det vil si lokale grupper av mennesker som delte hans gudstro og tro på at forretningsvirksomhet kunne gi bedre kår til både enkeltmenneskene og til samfunnet som helhet.

– Dette er ideer som mange i slumområdene i Nairobi virkelig har latt seg inspirere av. Menneskene her er mer åpne for religiøs tro enn vi er vant til fra Norge, og kombinasjonen av religiøst arbeid og forretningsdrift engasjerer sterkt. Vi har nå fire hundre Hauge-grupper spredt omkring i de ulike menighetene i byen, og hver gruppe er på fem personer eller så. Arbeidet i gruppene spenner fra bibelstudier til næringsutvikling. Vi ønsker å nå fram til mennesker som står utenfor det økonomiske samfunnet slik at de kan få et arbeid og en inntekt.

Noracta har et relativt beskjedent budsjett på 700 000 kroner, som går til opplæring og støttemidler til de lokale pastorene som driver det praktiske menighetsarbeidet. Noracta driver ikke utlånsvirksomhet selv, men henviser oppstarterne til mikrokredittordninger som allerede er aktive.

– Jeg kan ikke være i Kenya hele tiden, jeg ville fort blitt alt for domi-

Øistein Garcia de Presno har sluttet i Strømmestiftelsen, men jobber med fattigdomsbekjempelse gjennom sin egen stiftelse.

nerende. Jeg reiser nedover fire-fem ganger i året, og er der et par uker. Det daglige arbeidet må ha et lokalt fundament, presiserer han.

– Driver dere undervisning i entreprenørskap?

– Nei, men vi har en klar ambisjon om å utvikle et undervisningsopplegg. Vi samarbeider med Haugeinstituttet i Norge, med NHH i Bergen og med professor Bruce Dalgard ved St. Olavs College i USA, og et av målene er å komme fram til hvordan vi kan drive opplæring i praktisk gründerskap med utgangspunkt i Hauges filosofi, sier Øistein Garcia de Presno.

Hans Nielsen Hauge (1771-1824)

■ Lekpredikant som regnes som en av 1800-tallets mest betydningsfulle nordmenn. Han startet en religiøs vekkelserbevegelse av dimensjoner som man til da ikke hadde sett her i landet.

■ I løpet av åtte år som omreisende forkynner, bygde Hauge opp et omfattende nettverk av venner over store deler av Norge. I tillegg til å forkynne, tok han initiativ til ny næringsvirksomhet en rekke steder han besøkte.

■ Nøysomhet, hardt arbeid, felles kapitalinnskudd og gjensidig hjelp innad i vennegruppene var oppskriften for de økonomiske prosjektene.

Mange av haugianerne utmerket seg etter hvert som vellykkede forretningsfolk.

■ Hauges positive holdning til økonomisk virksomhet brøt med den pietistiske tradisjonen og med den utbredte skepsisen til forretningsfolk og kjøpmenn som rådet i det norske bondesamfunnet. Flere historikere mener Hauges virksomhet var en viktig forutsetning for den senere demokratiseringen av landet, og for fremveksten av den moderne kapitalismen.

■ Hauge var i stadig konflikt med myndighetene, som forbød «oppbyggelige møter» uten kirkens tillatelse. Hauge satt til sammen ti år i fengsel, blant annet i hele perioden fra 1804 til 1811.

■ Haugeinstituttet er en stiftelse med det formål å fokusere på den etiske dimensjonen av Hauges tenkning innen hovedområdene ledelse, entreprenørskap, handel og miljø. Hensikten er å drive et kompetansesenter som skal forvalte det beste av arven etter Hans Nielsen Hauge.

Invitasjon til seminar om ansettelser og diskriminering – hvordan redusere diskriminering i rekrutteringsprosessen.

27. februar kl. 08.30-12.00!

Seminaret arrangeres i kjølvannet av bokutgivelsen med det viktige temaet: Rett person på rett plass – psykologiske metoder i rekruttering og lederutvikling skrevet av Espen Skorstad.

Seminaret koster 690 kr og inkluderer et eksemplar av boken «Rett person på rett plass» og frokostservering.

Bindende påmelding med navn og fullstendig adresse sendes til kompetanse@gyldendal.no.

Påmeldingsfrist mandag 23. februar. Vi har begrenset plass, så her gjelder «først til mølla» prinsippet.

Seminaret holdes i Hamsunsalen i Gyldendalhuset, Sehesteds gate 4, Oslo.

Program

- **kl. 08.30 - 09.00**
Lett frokostservering
- **kl. 09.00 - 09.40**
«IQ-test alle ledere!» Elin Ørjasæter, kommentator i nettavisen E24 og forfatter av lederboken Hodejegerens beste tips
- **kl. 09.40 - 10.20**
«Psykologiske tester og diskriminering» Espen Skorstad, psykolog, spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi
- **kl. 10.20 - 10.45**
Pause
- **kl. 10.45 - 11.20**
«Sist inn, først ut» Beate Gangås, Likestillings- og diskrimineringsombud
- **kl. 11.20 - 12.00**
«Debatt/diskusjon» Magne Lerø, redaktør Ukeavisen Ledelse, Debattleder
- **kl. 12.00**
Slutt